

אנתולוגיה מודרנית

הנאצים לשידוטון כתב כמה שירים שהביאו לבסוף לשריפת כתביו. כראשית שנות ה'30 פרסם את הרומן "פביאן" - קורותיו של בעל מוסר המתאר נאצים וקומוניסטים המנהלים קרבות ירחוב באקדחים. בניגוד למרבית חבריו הסופרים הוא לא היגר מגרמניה במהלך מלחמת העולם השנייה. למרות שמרבית ימיו היו נאסרו (מילוד ספרו לידים) בתום המינחמה חיבר את חזונו המלחמה, "אילו ניצחנו במלחמה" בו תיאר את ספארטה הגרמנית, שם שוכב כל נתין במיטה כשירד על תפר מיכנסו ומולד בשירתו תחים כפקודה. שולדו מענו ש"תמיד שש לזהם את ערכיו הקי דושים". בראשית שנות ה'50 חי בר סאטורה מקאברית, "בית ספר לרודנים" שבה הדגים כיצד מפבי רקום רודנים בשירת הסרטיהנע, שעה שהרודן אינו אלא כובה ש"מושכים בחוטמה.

אריק קסטנר, נולד ב-23 בפברואר 1899 בדרזדן. דמות יוצאת דופן בתולדות הספרות הגרמנית כמאה ה'20. כתב "ליריקה שימושית" בדומה לברטולד ברכט וקורט פון קולסקי. חיבר סיפורים לילדים (אמיל וחבלשים), "אמיל והתארי מים", "פיצמנות ואנשו"ן" 35 במאי ועוד ואגדות למבוגרים. עם עליית

רועים מפחד, המשיכו בה. הם ניגשו אל הנוסעים בצעקות, וחקרו אותם בנוסות רוח. אגב בדיקת דרכוניהם. אותה שעה עבר במאי הסרט, וראה את הנעשה. הוא קרא לאנשי הא.ס.א. המדומים ושילחם אל בית המרחץ. אחר פנה אל הנוסעים הנפחדים, הרגיעם וביקש את סליחתם. בתוך האוטובוס נשאר יושב אדם באימים, שהפחד נפל עליו. הוא היה מתוך שביטול בתקופת הזהרה הנאצית. ומתוך כך שלא היה מחסידי המיטר נודמו לו לעבור את "טיפולם" של אנשי הא.ס.א. המקומיים. עתה, כעבור ארבע או חמש שנים הוא יושב באוטובוס זה, חיזור ונפחד עד מוות.

"אדוני הנכבד", פנה אליו במאי הסרט, "אל תיקח את העניין כרצינות. אנחנו מפרטים כאן כפריכה סרט בעל תוכן היפזו. האם לא שמעת על כך? ולמה ש" אירע עכשיו און, כמובן, כל קשר לסרט וכדור שלא עם המציאות שבה אנו חיים. היה זה תעלול של נערים - התפרצות ילדותית ותרא. נערים לעולם יישארו נערים. לאמיתו של דבר, אלה היו איכרים ורועים מקומיים שחרו-שלום, שאחרים מהם משמשים כמדריכים לתיירים". והאדם האפרו שישב באוטובוס נדבראשו ואמר בקול תלוש: "אני בעל נייסיון עם אנשי הא.ס.א. במקום הזה. הצ" לחת כחירת טיפוסים, אדוני. אלה הם - אותם האנשים!"

לפני זמן לא רב - הדבר היה ב-1948 - הסריטו בהריטורול סרטיהסטורי על הרייך השלישי. נוקקו בסרט לניצבים שירפיעו בו כאנשי א.ס.א. מעולים. כיוון ש" אין עוד כאלה עלי-אדמות, ושחקנים מחוננים דיים לגלם תפקיד זה לא נמצאו - החליט הבמאי לגלותם בין הגברים שבספר. וכך היה. נבחרו שמונה בחורים. חייט חב-רת-הסרטים ביצע את מלאכתו נאמנה. שמונה חליפות של מדי א.ס.א. יצאו מתחת ידיו ובהן הלבישו את הבחורים. אנשי טירול לא איכזבו את במאי הסרט. שםם הלך לפניהם. והכל ידעו שבני הרייטירול, החסונים והאמיצים, חוננו בכישרון מיחשק.

בהפסקה בין הצילומים החליטו שמונה השחקנים החובבים לרדת לבית-המרוח ש" בכפר. במדיה-השרד שלהם צעדו ללגום שם מיירטירול הטוב. המחשבה על ייטירול בלבד העלתה את רוחם ועליצותם. פעם ביום עובר בכביש זה אוטובוס המקשר את העולם הסואן עם ממלכת ה-הרים הטירוליות. משתקרב האוטובוס אל "השחקנים" עצורו שמונת הכפרים בניגדי די הא.ס.א. ואחד מהם פתח את הדלת וצעק: "כולם יצאת המוצה!" ואחר, ברי אותו את הנוסעים הפחדים נדהים לצאת, פנה אליהם ואמר: "הנה שוב חזרנו לכאן!" דבריו נאמרו בהטעמה שאמרה כי הא.ס.א. והרייך-השלישי הופיעו טוב עלי-אדמות. כשראו השמונה את קרבנות מתיחתם

בראיון אחרון שהעניק לעיתון נאי, זמן קצר לפני מותו, ביום הולדתו ה-75, אמר אריק קסטנר: "אולי אוציא כיום מן הימים, כי ספר את כל דיברי המכוא שכתבתי, תו, ואופות להם אחרית-דבר". הוא נפטר ביולי 1974.

מלחמת תרבויות

הניצרת בתחומיה. דוד בן-גוריון אמר בזמנו כי אין לנו צורך בסופרים, אלא במיישבי שממות הנגב. גם סטאלין אמר דבר דומה, אם כי בלשון אחרת. ציפצוף זה יקבע את רציפה של החברה, אבל כל חברה רשאית לקבוע לה את הפרצוף הנראה לה. אבל מניין נטל משה שמיר רשות למספט שטויות מפונ, "היצירה החופשית מתנוונת..." "אלימנט ההסתכנות יצא מהמישחק?... על הסיבות המביאות את שמיר להחבטא בכנון הא מוצין ויולטר: "הוא מפרב לדעת את העובדות. התקופות אינן מעניינות אותו. יותר מזה, הן מפריעות לו. הוא נחוש בהחלטות ללכת אשר הודע את העובדות והמתייחס אליהן אינו יכול ללכת בה. הוא כדה לו עיקרי-אמונה, שאינם תלויים בעובדות. אני בא אליו כדקדוקי אמתות, אבל הוא מצפצף על האמת. עיקרי-האמונה המלהיטים אותו חשובים לו מכל אמת..." • המהפך-הפוליטי מוציא מאלמוניות סופרים רבים, שמוה שנים רבות לא דרכו רגליהם דריכה של ממש על במות הספרות העברית. סופרים המתאמצים לנפנף בפניקסי-החבר האידיאולוגיים שלהם לנוכח עיני העם הולכי בחושך והרואה אור גדול. כזה הוא יצחק אורן, הכותב ברשימתו אברהם אבינו אוהב אותי (מעריב 17.6) מעין אנימאמין מבלבל. שאותו הוא מסיים במילים: "ועד אז? עד אז אלך כדרכו של מורי ורבי ואב ז'ובטינסקי, כפי שקשיתי אישם בארץ רחוקה בימים הרחוקים של נעורי, ואכרע ברך לפני הפלוראליזם של ימי דורי. אוהב בהם כל תם, את כל ארסם אוהב, את ווהרם וריקבונם", שהרי כל דור יש בו הסכים ומהפכים משלו, ואילמלא היה ישראל בימי קדם גוי חוטא ועם כבד עוון, ורע מרעים ובנים ממשחיתים, לא היה קם בקירבו נביא שיטעיהו כן אמון. וכל המין האנושי היה נמצא מופסד. אשר למהפך האקלטוראלי, זה שהתרחש לנגד עינינו בימים אלה, אני תפילה שרבי עקיבא יארה את מוסרם בניו לא כפי שאהב את כרי-כוכבא כשעתו אלא כפי שרמברנדט היום אוהב את מארק שאגאל". • בביקורת שחיברה העיתונאית שולמית ליד (מעריב 16.6) לספר דניאל מאת אל. דוקטורוב היא הגדירה אותו. בקטגוריה סיפורות חדשה מסימני המיטרה-החדש כ"ספר יהודי עד מאד".

רבי עקיבא, מנחם בגין ובר-כוכבא

מאיר וולטר התקוממות

בראיון שהעניק עסקרה-סיפורת (ט' שרגי) כרמי למראיית גורית ורחי (מעריב 17.6). בעיקבות ספר-שיריו החדש אל ארץ אחרת שנכתב ברובו בניכר, נישאל ט. כרמי לגבי קנייהמיה שלו לשירא והשמיל בין השאר את משלו של נתן אל-תרמן כדוגמה מצוינת לכך: "אצלו יש בין ספר לספר מרחק נפשי גדול מאד. למרות שבספרים האחרונים שלו התנקם בו צד תרבותי מסויים של החברה שלנו בצורה נוראה..." לקרא שאינו בקי ברוי הפיענות בין-השורות, קשה לפענח את כוונתו המוסווית של כרמי המתייחסת, בי אקרוטיקה-לשונית, שעוצבה מן-הסתם בגלל ה,ומן-החדש" לנטיותו של נתן אל-תרמן להשפורה-העולם של ארץ-ישראל השלמה, כפי שהדבר בא לידי ביטוי ב-עבודתו ובסיפרי-אמרי מן השנים של-קדמו לפשירתו. • משורר אחר, שנחלק ממיגדליה-השן המילוליים והניסוחיים של הסיפורת העברית, הוא המשורר מאיר ויולטר שיצא במאמרו תבוסתנים וטפסרים (ידיעות אחרונות, 17.6) במתקפה-רבתי נגד ה"כסופר משה שמיר, ומיכלול רעיונותיו האבהיים בדבר כיווניה ומגמתיה של הסיפורת העברית העכשווית, אותם הביע בראיון שערך עימו העיתונאי עימנאל בריקדמא. ויולטר, המתקומם נגד קביעתו של שמיר בדבר קיימה של "מאפיה שמאלנית" כותב, בין-השאר: "ככל שרעתי מנעת רשאית חברה, ולרשאי משה שמיר הדובר בשמו של מיגור בחברה זו, לצפצף על הסיפורת

* סטאלין כינה את הסופרים כ"מנהדסי נפשי-האדם..." ** עליפי שירו של ז'ובטינסקי, ימי, דורי, בנכס אני מבטן / אראה בכס גם זוהר, גם רב. / בנכס אני - אוהב בכס כל כתם. / כל ארסכם אוהב...

תורן (שם ישבנו. היה היתה עיירה). מפליאה ביותר בחירתו (או מינויו) של תורן להיות "מופקד על חירויות-הכתיבה". שעה שהוא משמש כמזכיר-לביקורת-סר-טיסיומחנות ובמועצה-לאישור-הבאת-אמינים-מתוך-לארץ. בחירת תורן וחבריו לוועד הפא"קלוב הישראלי. גרמה את אחד מחשובי הסופרים בארץ לשפטר: פא"נטאריש" קלוב • האיסורים שהוטלו בסנייה-עממית על ביצוע יצירות של "שופן, בטהובן, האנדל ומוצארט ועל הצגת מחזותיו של ויליאם שקספיר - בוטלו באחרונה, כמיסגרת תהליך-התחדשות התרבותית המתחולל שם. כדי לעודד את מגמת ההתחדשות, החלו שילטונות סין מפיצים מחדש את סיסמתו של מאן-צ'ה-טונג מפלני 25 שנים: "יפתורגא מאה פרתים ויתחרוגא מאה אסכולות מחשבה". הגיב על ידיעה זו אחד מבכירי עורכיות-כונניות המוסיקה ברשת אל"ף, בשידור-ישראל, שאמר, "לעומת זאת, אין עכשיו בארץ שמץ של סיכוי שיורשה ביצוע או שידור יצירות של ואגנר וריכארד שטראוס • בלשונת-שימושית הוא שמו של כתבי-עת מדעי חדש שיצא פעמיים בשנה. מטעם האגודה הבלשונת-שימושית (איל"ש) בעריכת פרופ' חיים רבין ור"ר שושנה ברנר • התפטרותו של הדיפלומט בנימין שידה, חבר קיפוז יגור, מישרתו בשגרירות ישראל בלונדון, העמידה לדעת רבים, במצב לא-נורא את משה דור (MOSHE DOR & MANY MORE). העולם הזה 2065). נספחה-התרבות באותה שגרירות. במשך שנים רבות פירסם דור את ידיעותיו ה"יגיות" בביתאון פרסם על המישור • אגודת-הסופרים הליטאיים בארצות-הברית העניקה, בימים אלה, את הפרס השנתי שלה לסופר הישראלי (שעלה מברית-המועצות) יצחק מראס (על מה העולם עומד). עבור סיפורו סטריפטי שראה אור בליטא 1970 • בחוגי התרבות של המיטרה-החדש מוצע, שבנימין גלאי (סדום סיטי, שיר-ארס לבני-דורי, קפה הפוד), שמוה שנים רבות לא הועלה מחזה שלו על במה כלשהי, ישמש כיועץ-מיוחד בעל זכות-טוטו מטעם המועצה-לתרבות-ולאמנות בוועד-הרפרטואר של התיאטרות המסובי-סדי.

פא"נטאריש קלוב

מח"מ" הוא הכינוי המקוצר ל"מיני-מלחמת-משוררים", המתנהלת בימים אלה בטרקליני-סיפורת תל-אביביים, שתוצאות הבחירות עדיין לא פגעו בשלוחתם. מדובר במאמרי-ביקורת פירסם בכתבי-עת ס/קריאה המשורר יאיר הורוביץ, שם הוא מלעין על שירתו ומקורותיה של המשורר אשר רייך (תמונת מצב). רייך שאינו עובר לסדר-היום, מתעתד לפרסם מיגונה-שירית בירחון-הסיפורת פרוזה, שבה הוא עומד להוכיח את ה"תלות-השירית" של יאיר הורוביץ בשירת אמיר גילבוץ • עורך ס/קריאה, מנחם פרי, חיסל בנוקדאוס תגובתי במוסף דבר לסיפורת את הפרופסור יוסף אגסי (מכתבים לאחות...) במאמר שכותרתו "האם אגסי אוהב גזר?" תגובתו באה על מתקפה של אגסי לסיפורו של מנחם פרי "הימנח הסאמנטי של שירי יאיר" שבה כבר ביכולתו המדעית של פרי • רב-שיח" שזערי עיתוני-סיפורת, שנערך שבוע עשבר ובו השתתפו עורכי פרוזה, ביגלאומי, המופקד על חירויות-הכתיבה, והמקיים סניף-ישראלי שהינו אגודה לכינויים ס/קריאה ועכשיו. והעוסק בשינוי העובר על החברה הישראלית והשלכותיו על הסיפורת, ולבישה עומד לראות אור בגיליון הקרוב של פרוזה • פא"קלוב הינו אירגון-סופרים ולבישנות לחוג-לארץ, שחברי הועד שלה ממנים לרוב על-ידי הגנתל אגודת-הסופרים. בימים אלה מונה ועד חדש לפא"קלוב הישראלי, שמרכיביו מעידים על עיסות, הנבחרת הם ק.א. ברתיני (לקט סיפורים מספרות האידוש), שמאי גולן (הרץ למרחקים ארוכים), א.ב. (ג.ד.) יפה, אהרון מנר (היינץ ובנו והרוח הרעה) * והעסקן חיים

* בחירתו של מגד עוררה תמיהה בחוגים רבים, שביקשו לדעת כיצד יש בכוונתו למלא תפקיד זה, במשך שהותו בשנה הקרובה באוקספורד, שם הוא מנצל מענק-כתי-בה שניתן לו.

Advertisement for 'פא"נטאריש קלוב' (P.A.N.T.A.R.I.S.H. Club) featuring a large graphic and text promoting literary discussions and reviews.